

Nieuwe resistente buxussoorten houden zich goed staande

Buxusdokter ondersteunt terugkomst buxus in paleistuin

Buxus is back op Paleis Het Loo, zo kopten wij vorig jaar toen de buxusplant zijn revival maakte in de paleistuin. Paleis Het Loo startte begin 2020 met een pilot waarbij nieuwe, meer ziekteresistente buxus werd aangeplant. Het tuinteam is tevreden over de pilot en haalt opgelucht adem: 'We hebben eindelijk weer buxus.' De pilot wordt actief begeleid door een heuse buxusdokter.

Auteur: Willemijn van Iersel

Martien Bouwmeester, medewerker bij de tuindienst en verantwoordelijk voor de buxus-aanplant, heeft niks tegen *Ilex crenata*, maar als buxusvervanger ... Hij wil er niet teveel woorden aan vuilmaken, maar zijn gezicht spreekt boekdelen. In de tuinen van Paleis Het Loo was buxus nog niet compleet verdwenen; al die tijd bleven er nog enkele hagen staan die stammen uit de jaren 80. Maar het gros van de buxushagen heeft zo'n vijf jaar geleden plaatsgemaakt voor *Ilex*. Dit gebeurde eigenlijk al voordat de buxusmot massaal de

Nederlandse tuinen kaalvrat. Deze switch had te maken met de wens om meer biologisch en ecologisch te werken. Dit doel stelde het tuinteam van Paleis Het Loo zichzelf al zo'n tien jaar geleden. De schimmel waarvoor de klassieke *Buxus sempervirens* gevoelig was, *Cylindrocladium*, maakte het halen van dit doel niet makkelijker. Want zo'n beetje de enige behandeling tegen deze schimmelziekte is het spuiten van gewasbeschermingsmiddelen. Daarom werd bijna vijf jaar geleden een groot deel van de buxus vervangen door *Ilex*.

***Ilex* niet ideaal**

Inmiddels is in de tuinen het doel gehaald: er wordt volledig biologisch gewerkt. En hoewel dit goed voelt, bleef het gemis van buxus. Bouwmeester: 'In al die jaren dat wij hier *Ilex* hadden, heeft het zich op veel plaatsen nooit weten te ontwikkelen tot een volle haag. Daarnaast zagen wij veel problemen met de wortelvorming. *Ilex* is een kieskeuriger plantje dan *Buxus sempervirens*. Buxus konden we vrijwel overal opzetten, maar *Ilex* heeft zo zijn eisen. Een ander nadeel van *Ilex* is de groei-kracht. Op Paleis Het Loo werd de buxus één keer per jaar gesnoeid; *Ilex* had twee keer per jaar een snoeibeurt nodig. Zo'n verdubbeling drukt nogal op de werklast van het tuinteam als je letterlijk kilometers hagen hebt staan.

Martin Bouwmeester Voorman Paleistuinen 't Loo

‘In die jaren dat wij hier *Ilex* hadden, heeft het zich op veel plaatsen nooit weten te ontwikkelen tot een volle haag’

Steven Oostendorp

Daarbij is Bouwmeester geen fan van de gedrongen groei van *Ilex*. ‘Hij blijft kleine wolkjes maken in de haag en sluit niet mooi aan.’

Buxusdokter

Buxusdokter Steven Oostendorp heeft een hoveniersbedrijf in het oosten van het land en een enorme fascinatie voor ziekten en plagen in de tuin. Toen een paar jaar geleden de buxusrups zijn intrede deed in Nederland, was Oostendorp dan ook direct getriggerd. Want welke rups krijgt het voor elkaar om hét tuinplantje van de Benelux massaal op de gemeentelijke groenbult te laten belanden? De naam ‘Buxusdokter’ begon als bijnaam, maar zoals dat gaat met geuzennamen, inmiddels heeft Oostendorp deze volledig overgenomen. Daarbij geeft de naam de specialisatie van Oostendorp goed weer. Als Buxusdokter heeft hij de afgelopen jaren slechte dingen zien gebeuren rondom buxus, vooral in de strijd tegen de buxusrups, óók in de hovenierssector. ‘Google, tuincentra, hoveniers – iedereen zei iets anders over de buxusrupsproblematiek en veel daarvan klopt niet,’ aldus Oostendorp. ‘Ik vind dat de hovenierssector hierbij is tekortgeschoten. Klanten werden niet correct geadviseerd. Óf de haag werd direct verwijderd, of men ging goochelen met producten die niet werkten, zoals algenkalk. Ik heb me de kennis rondom de buxusproblematiek langzaam eigen gemaakt, ook dankzij Didier Hermans van Herplant.’

Oostendorp hoopt dat buxus weer een mooie plek weet te veroveren in de harten van vele tuinliefhebbers en hoveniers. ‘Ik heb niet de ambitie dat buxus weer net zo’n hype wordt als vroeger, maar wel dat deze mooie nieuwe buxushybriden op de juiste manier worden toegepast door liefhebbers.’

Nieuwe rassen

De nieuwe resistente Betterbuxus-hybriden zijn in ieder geval omarmd door het tuinteam van Paleis Het Loo. Hier zijn drie van de vier resistente soorten gebruikt, afkomstig van de Belgische kwekerij Herplant. Herplant heeft vier buxussen op de markt gebracht die allemaal beter resistent zijn tegen schimmels. In de Koningstuin is gekozen voor de rassen ‘Renaissance’, ‘Heritage’ en ‘Babylon Beauty’. Oostendorp: ‘Het is altijd pionieren met een nieuwe plant. Daarom hebben we in de Koningstuin van Paleis Het Loo zo’n vijf kilometer in één tuinvak ingeplant met drie nieuwe soorten.’

De buitenrand van deze tuin bestaat voornamelijk uit ‘Heritage’, de soort die het meest lijkt op *Buxus sempervirens*. ‘Babylon Beauty’ staat in het midden en ‘Renaissance’ staat voornamelijk in de bloemvormen. Bouwmeester: ‘Wat opvalt bij deze rassen is de sterke wortelvorming, maar deze vertaalt zich niet direct in een sterke groei.’ De bescheiden groeiërkracht van deze buxus wordt in de paleistuinten positief beoordeeld, want deze vertaalt zich in minder (arbeidsintensieve) snoei beurten. Bouwmeester en Oostendorp zijn beiden enthousiast over de snelle ontwikkeling van de buxus tot mooie volle haagjes (in ruim een jaar). Als we de vijf jaar oude *Ilex* vergelijken met de Betterbuxus-varianten van één jaar, winnen de laatste overduidelijk.

Kritische noot

Maar als gepassioneerd vakman heeft Bouwmeester ook enkele kritische noten bij de pilot. ‘Bij ‘Renaissance’ is de groei van de wortels het best. Maar als tuinteam vinden wij de groei van deze soort iets te gedrongen. Dit resulteert in minder mooie haagvorming.’ Positief verrast is Bouwmeester door ‘Babylon Beauty’. Deze soort kan ook dienstdoen als bodembedekker, maar daar krijgt hij in de paleistuin de kans niet voor. Bouwmeester: ‘Wij vinden hem qua kleur het mooiste. Doordat het een bodembedekker is, heeft hij wel wat langere afhangende twijgjes. Het is nog even afwachten hoe hij zich ontwikkelt als we hem vaker gaan snoeien, maar hij heeft ons echt positief verrast.’

Van tevoren hadden ze bij Paleis Het Loo de beste verwachtingen van ‘Heritage’. Bouwmeester: ‘Deze valt ons tegen; hij lijkt wat meer voeding nodig te hebben. ‘Heritage’ wordt hier soms wat lichtgeel of lichtgroen van kleur. Met wat extra voeding trekt dit weer bij, maar hij heeft dus wel meer aandacht nodig. Deze soort lijkt wat gevoeliger te zijn voor het veranderende klimaat. In het najaar werd hij wat bronskleurig. Volgens de kweker kunnen we dit tackelen door andere bemesting toe te passen, dus dat gaan we dit najaar testen. ‘Babylon Beauty’ en ‘Heritage’ zijn wat dat betreft een stuk kleurvaster.’

Buxusrups

Met de terugkeer van zo’n vijf kilometer buxus bij het Loo is het dan niet wachten op de buxusrups? Volgens Buxusdokter Oostendorp niet. ‘De buxusrups heeft in Azië een co-evolutie met de daar aanwezige Aziatische buxus-

‘Babylon Beauty’ en ‘Heritage’ zijn een stuk kleurvaster’

soorten. Dit houdt in dat die buxussoorten er zelf voor zorgen dat de rups nooit kan uitgroeien tot een plaag, door een hoog aantal van de rupsen af te doden. Zo houden waardplant en plaagdier elkaar als het ware in balans. De Betterbuxus soorten hebben genetisch veel gemeen met de Aziatische soorten kennen daarom een hoge tolerantie tegen deze rups. Zo hebben we dit voorjaar bij het Loo op de Betterbuxus geen enkele rups aangetroffen en bij de oude *Buxus Sempervirens* haag wel enkele.’ Oostendorp vind de rups dan ook goed te bestrijden. ‘We monitoren flink en met een flinke snoeibeurt in het voorjaar tackel je al een hoop.’ Maar zo

waarschuwt Oostendorp: ‘De rups kent wel twee generaties per jaar dus op de Europese *Buxus Sempervirens* is alleen een snoeibeurt niet voldoende. ‘Blijven monitoren en pleksgewijs kan je eventueel het biologische bacteriepreparaat Xentari gebruiken. Dit is niet schadelijk voor vogels en werkt alleen op rupsen.’

Dat de Betterbuxus beter opgewassen is tegen de buxusrups is in België onderzocht door het Proefcentrum voor de Sierteelt. In de conclusie van dit onderzoek valt te lezen: ‘De algemene conclusie uit alle proeven van 2019 en 2020 is wel dat zowel bestaande Aziatische soorten en de Betterbuxus hybriden niet volledig kaal-

gevreten worden en groen blijven in tegenstelling tot de gewone *Buxus sempervirens*. Deze soorten zorgen ook voor een verlaging van de plaagdruk van de buxusmot.’

Buxusambassadeur

Buxusdokter Oostendorp hoopt dat buxus weer steeds meer terugkeert in de Nederlandse tuin. Hij ziet tot zijn vreugde het enthousiasme rondom buxus weer toenemen. Inmiddels is hij door Herplant ook benoemd tot buxusambassadeur. Oostendorp: ‘Betterbuxus kun je nog niet bij het tuincentrum kopen. We bouwen de populariteit van de plant langzaam op. Bij dit soort nieuwe planten is het belangrijk om de juiste stappen rustig te doorlopen. We willen niet dat de massa er op een verkeerde manier mee aan de haal gaat. Maar hoveniers die geïnteresseerd zijn in deze planten, nodig ik uit om contact met mij op te nemen!’

‘De Betterbuxus hybriden worden niet volledig kaalgevreten door de rups en blijven in tegenstelling tot de gewone *Buxus sempervirens* groen’

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!